

Esgobaeth Llandaf + Deoniaeth Caerdydd

EGLWYS DEWI SANT

www.eglwysdewisant.org.uk

CROESO i Eglwys Dewi Sant ar yr Aelwyd

13 Medi 2020

Trindod XIV

Cynhelir gwasanaeth cyhoeddus yn EDS heddiw am 9.00am. Mae'r gwasanaeth hwn yn ychwanegiad i'n prif wasanaethau rhithiol sef y podlediadau yn y bore a'r hwyr.

CYHOEDDIADAU'R Sul

COFFI A CHLONC

ein bore Coffi a Chlonc rhithiol dros Zoom dydd Sadwrn 19 Medi am 10.30am. Am fanylion ymuno â'r clonc cysylltwch â Siân Eleri Thomas thomasse2@hotmail.com. Ar ddechrau'r sesiwn bydd William Reynolds yn rhoi cyflwyniad ar hanes cerddoriaeth eglwysig yng Nghymru. Croeso cynnes i bawb. Bydd angen i chi ddod â'ch coffi eich hun!

GWASANAETHAU YN YSTOD Y CYFNOD OREN

Byddwn yn parhau gyda'r podlediadau fel ein prif wasanaethau ar y Sul. Cynhelir un gwasanaeth am **9.00am** yn yr eglwys i'r rhai sy'n teimlo'n barod i ymgynnull ac addoli.

GWASANAETH SUL NESAF YN EDS

Os ydych yn bwriadu dod i'r gwasanaeth y Sul nesaf gofynnwn yn garedig i chi hysbysu Marian Fairclough (e-bost: faircloughmarian@gmail.com; rhif ffôn: 029 2088 5151) **erbyn 4pm y Sadwrn cynt. Wedi iddi dderbyn eich neges** bydd Marian yn rhoi gwybod i chi bod sedd wedi'i neilltuo ar eich cyfer. Gwnewch yn siŵr eich bod yn derbyn y cadarnhad hwn cyn mentro i'r eglwys rhag ofn na fydd lle i chi. **Unwaith fydd y seddi i gyd wedi'u llenwi ni fydd modd i ni adael i unrhyw un arall ddod i mewn i'r eglwys.**

GWIRFODDOLWYR I LANHAU

Diolch i bawb sydd eisoes wedi gwirfoddoli i lanhau yr eglwys ac wedi bod wrthi yn ddiwyd ar gyfer ein gwasanaeth ar y Sul. Os hoffech helpu gyda'r gwaith glanhau neu os am ragor o wybodaeth, a wnewch chi gysylltu â Dilys Jones os gwelwch yn dda ar 07929226412.

DIOLCH

Dymuna Huw Jenkins a Siân Elin Dixon ddiolch i aelodau EDS am bob arwydd o gydymdeimlad a

dderbyniwyd ganddynt yn ystod eu profedigaeth, ac yn arbennig i'r rhai a fu'n glanhau a pharatoi'r eglwys ar gyfer angladd Islwyn.

BANC BWYD CAERDYDD

Tua'r adeg hon o'r flwyddyn yr ydym yn casglu nwyddau tuag at waith y banc bwyd. Yn anffodus, nid yw hyn yn ymarferol i ni fel eglwys ar hyn o bryd oherwydd y cyfyngiadau. Os hoffech gyfrannu'n ariannol i'r banc bwyd, mae modd gwneud hynny dros y we trwy ymweld â:

<https://localgiving.org/charity/cardifffoodbank/> neu drwy adael rhoddion yn y manau casglu nwyddau sydd mewn nifer o archfarchnadoedd yng Nghaerdydd.

CRISTION – CYLCHGRAWN CYD-ENWADOL

Mae tanysgrifiad yr eglwys i Cristion yn ddyledus o ddechrau Medi. Os hoffech danysgrifio i'r cylchgrawn hwn y gost yw £8 am 6 rhifyn y flwyddyn. Os hoffech ragor o wybodaeth mynnwch air â Rhys Jones.

CLOCH DEWI

Os hoffech gyfrannu deunydd i rifyn nesaf Cloch Dewi, a wnewch chi anfon eich cyfraniadau at Wyn Mears: wyn@wynmears.com erbyn dydd Gwener 25 Medi, os gwelwch yn dda.

GWASANAETH SUL NESAF YN YR EGLWYS

SUL NESAF: 20 Medi 2020

Trindod XV

9.00 am – Y Cymun Bendigaid

GWASANAETHAU HEDDIW: TRINDOD XIV

Bydd linc i bodlediad y gwasanaeth boreol yn ymddangos gyda'r e-bost fydd yn cynnwys y daflen hon. Hefyd mae modd ymweld â gwefan yr eglwys i ddod o hyd i'n gwasanaethau ar lein.

Bydd podlediad o'r Hwyrrol Weddi am 6pm heno yn ôl yr arfer. Bydd y linc yn cael ei anfon allan yn hwyrach yn y prynhawn.

YN EIN GWEDDÏAU

Cofiwn yn ein gweddïau y cleifion: John Hicks, Rob James, Margaret Jones, Sally Lewis, Catrin Morgan, John Morgan, Nia Roberts, Ceri Saunders, Dawn Parry Sawdon, Gwen Thomas, Jack Thomas (Offeiriad), Joan Thomas, ac am bawb sy'n gofalu amdanynt.

Gweddïwn hefyd dros bawb a fu farw yn nhangnefedd Crist, dros bawb y cofiwn am eu marwolaeth yr adeg hon o'r flwyddyn. Dyro iddynt, O Arglwydd, orffwys tragwyddol a llewyrched goleuni gwastadol arnynt.

ADDOLI AR YR AELWYD

Os oes gennych gopi o lyfr Gweddï yr Eglwys yng Nghymru ar gyfer y Foreol a'r Hwyrrol Weddi (glas tywyll 1984), mae croeso i chi ddilyn trefn y gwasanaethau ynddo a'i ddarllen i chi eich hun yn dawel neu ar lafar, neu ym mha bynnag fodd sy'n gyffyrddus i chi.

Mae'r Salm a'r darlenniadau ar gyfer y Sul fel y canlyn:

Y Foreol Weddi:

Salm 103

Ecsodus 50:15-21

Mathew 18: 21-25

Yr Hwyrrol Weddi:

Salm 119: 65-88

Eseia 44:24-45:8

Datguddiad 12:1-12

Mae croeso i chi ddilyn trefn y gwasanaeth ar y daflen hon hefyd.

Trefn gwasanaeth syml ar gyfer Trindod XIV

Thema: Maddau: Pa sawl gwaith?

"Graslon a thrugarog yw'r Arglwydd, araf i ddigio ac yn llawn dosturi". Salm 145:8

Arglwydd, agor ein gwefusau;
A'n genau a fynega dy foliant.

Duw, brysa i'n cynorthwyo;
Arglwydd, prysura i'n cymorth.

Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab,
ac i'r Ysbryd Glân;
Megis yr oedd yn y dechrau, y mae'r awr hon, ac y bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.

Molwch yr Arglwydd;
Moliannus fyddo Enw'r Arglwydd.

Venite (Salm 95)

**Deuwch canwn i'r Arglwydd:
ymlawenhawn yng Nghraig ein iachawdwriaeth.
Deuwn ger ei fron ei â diolch:
canwn yn llafar iddo â salmau.
Canys yr Arglwydd sydd Dduw mawr:
a Brenin mawr ar yr holl dduwiau.**

**Oblegid yn ei law ef y mae gorddyfnderau'r ddaear:
ac efe biau uchelder y mynyddoedd.**

**Y môr sydd eiddo, canys efe a'i gwnaeth:
a'i ddwylo a luniodd y sychdir.**

**Deuwch, addolwn a syrthiwn i lawr:
a gostyngwn gerbron yr Arglwydd ein gwneuthurwr.
Canys efe yw ein Duw ni a ninnau ei bobl ef a defaid
ei borfa: heddiw, os gwrandewch ar ei leferydd
cewch brofi ei nerth.**

**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab: ac i'r Ysbryd Glân;
Megis yr oedd yn y dechrau, y mae'r awr hon, ac y
bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.**

Salm 103: 1-13

Fe enaid, bendithia yr Arglwydd:
a chwbl sydd ynof ei enw sanctaidd ef.
Fy enaid, bendithia yr Arglwydd:
ac nac anghofia ei holl ddoniau ef.
Yr hwn sydd yn maddau dy holl anwireddau:
yr hwn sydd yn iachau dy holl lesgedd.
Yr hwn sydd yn gwaredu dy fywyd o ddistryw: yr hwn
sydd yn dy goroni a thrugaredd ac â thosturi.
Yr hwn sydd yn diwallu dy enau â daioni:
fel yr adnewyddir dy ieuencid fel yr eryr.
Yr Arglwydd sydd yn gwneuthur cyfiawnder a barn:
i'r rhai gorthrymedig oll.
Hysbysodd ei ffyrdd i Moses:
ei weithredoedd i feibion Israel.
Trugarog a graslon yw yr Arglwydd:
hwyrfrydig i lid a mawr o drugarowgrwydd.
Nid byth yr ymryson efe:
ac nid yn ôl ein hanwireddau y talodd efe i ni.
Canys cyfuwch ag yw y nefoedd uwchlaw y ddaear: y
rhagorodd ei drugaredd ef ar y rhai a'i hofnant ef.
Cyn belled ag yw y dwyrain oddi wrth y gorllewin: y
pellhaodd efe ein camweddau oddi wrthym.
Fel y tosturia tad wrth ei blant: felly y tosturia yr
Arglwydd wrth y rhai a'i hofnant ef.
**Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab: ac i'r Ysbryd Glân;
Megis yr oedd yn y dechrau, y mae'r awr hon, ac y
bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.**

Y Llith Gyntaf: Genesis 50: 15-21

Wedi marw eu tad, daeth ofn ar frodyr Joseff, a dywedasant, "Efallai y bydd Joseff yn ein casáu ni, ac yn talu'n ôl yr holl ddrwg a wnaethom iddo." A daethant at Joseff, a dweud, "Rhoddodd dy dad orchymyn fel hyn cyn marw, 'Dywedwch wrth Joseff, 'Maddau yn awr ddrygioni a phechod dy frodyr, oherwydd gwnaethant ddrwg i ti.'" Yn awr, maddau ddrygioni gweision Duw dy dad." Wylodd Joseff wrth iddynt siarad ag ef. Yna daeth ei frodyr a syrthio o'i flaen, a dweud, "Yr ydym yn weision i ti." Ond dywedodd Joseff wrthynt, "Peidiwch ag ofni. A wyf fi yn lle Duw? Yr oeddech chwi yn bwriadu drwg yn f'erbyn; ond trodd Duw y bwriad yn ddaioni, er mwyn gwneud yr hyn a welir heddiw, cadw'n fyw llawer o

bobl. Felly peidiwch ag ofni; fe'ch cynhaliach chwi a'ch rhai bach." A chysurodd hwy, a siarad yn dyner wrthynt.

Benedictus

Sefyll

Bendigeidig fyddo Arglwydd Dduw Israel:
cansys efe a ymwelodd ac a brynodd ei bobl;
Ac a ddyrchafodd iachawdwriaeth nerthol i ni: yn nhŷ Dafydd ei wasanaethwr.
Megis y dywedodd trwy enau ei sanctaidd broffwydi: y rhai oedd o ddechreuad y byd.
Yr anfonai ef i ni ymwared rhag ein gelynyon: ac oddi wrth ddwylo pawb sy'n ein casáu:
Y gwnai efe drugaredd â'n tadau: ac y cofiai ei sanctaidd gyfamod.
Y llw a dyngodd efe: wrth ein tad Abraham;
Sef bod iddo ganiatáu i ni wedi ein hymwared oddi wrth ddwylo ein gelynyon:
allu ei wasanaethu ef yn ddiöfn;
Mewn sancteiddrwydd a chyfiawnder ger ei fron ef: holl ddyddiau ein bywyd.
A thithau, Fab, a elwir yn Broffwyd i'r Goruchaf: cansys ti a ei o flaen wyneb yr Arglwydd i baratoi ei ffyrdd ef;
Ac i roddi gwybodaeth iachawdwriaeth i'w bobl ef: trwy faddeuant o'u pechodau.
Oherwydd tiriondeb trugaredd ein Duw: trwy yr hon yr ymwelodd â ni godiad haul o'r uchelder;
I roddi llewyrch i'r rhai sydd yn eistedd mewn tywyllwch a chysgod angau:
ac i gyfeirio ein traed i ffordd tangnefedd.
Gogoniant i'r Tad, ac i'r Mab: ac i'r Ysbryd Glân;
Megis yr oedd yn y dechrau, y mae'r awr hon, ac y bydd yn wastad: yn oes oesoedd. Amen.

Yr Ail Lith: Mathew 18:21-35

Yna daeth Pedr a gofyn iddo, "Arglwydd, pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo? Ai hyd seithwaith?" Meddai Iesu wrtho, "Nid hyd seithwaith a ddywedaf wrthynt, ond hyd saith deg seithwaith.

Am hynny y mae teyrnas nefoedd yn debyg i frenin a benderfynodd adolygu cyfrifon ei weision.

Dechreuodd ar y gwaith, a dygwyd ato was oedd yn ei ddyled o ddeng mil o godau o arian. A chan na allai dalu gorchmynnodd ei feistr iddo gael ei werthu, ynghyd â'i wraig a'i blant a phopeth a feddai, er mwyn talu'r ddyled. Syrthiodd y gwas ar ei liniau o flaen ei feistr a dweud, 'Bydd yn amyneddgar wrthyf, ac fe dalaf y cwbl iti.' A thosturiodd meist'r y gwas hwnnw wrtho; gollyngodd ef yn rhydd a maddau'r ddyled iddo. Aeth y gwas hwnnw allan a daeth o hyd i un o'i gydweision a oedd yn ei ddyled ef o gant o ddarnau arian; ymaflodd ynndo gerfydd ei wddf gan ddweud, 'Tâl dy ddyled.' Syrthiodd ei gydwas i lawr a chrefodd

arno, 'Bydd yn amyneddgar wrthyf, ac fe dalaf iti.' Ond gwrthododd; yn hytrach fe aeth a'i fwrw i garchar hyd nes y talai'r ddyled. Pan welodd ei gydweision beth oedd wedi digwydd, fe'u blinwyd yn fawr iawn, ac aethant ac adrodd yr holl hanes wrth eu meist'r. Yna galwodd ei feistr ef ato, ac meddai, 'Y gwas drwg, fe faddeuais i yr holl ddyled honno i ti, am iti grefu arnaf. Oni ddylit tithau fod wedi trugarhau wrth dy gydwas, fel y gwneuthum i wrthynt ti?' Ac yn ei ddieter traddododd ei feistr ef i'r poenydwyr hyd nes y talai'r ddyled yn llawn. Felly hefyd y gwna fy Nhad nefol i chwithau os na faddeuwch bob un i'w gyfaill o'ch calon."

Credo'r Apostolion

Credaf yn Nuw Dad Hollgyfoethog, creawdwr nef a daear.

Ac yn Iesu Grist ei unig Fab ef, ein Harglwydd ni, yr hwn a gaed trwy'r Ysbryd Glân, a aned o Fair Forwyn, a ddioddefodd dan Pontius Pilat, a groeshoeliwyd, a fu farw, ac a gladdwyd. Disgynnodd i uffern. Y trydydd dydd y cyfododd o feirw, a esgynnodd i'r nefoedd, ac y mae'n eistedd ar ddeheulaw Duw Dad Hollgyfoethog; oddi yno y daw i farnu'r byw a'r meirw.

Credaf yn yr Ysbryd Glân; yr Eglwys Lân Gatholig; cymun y saint; maddeuant pechodau; atgyfodiad y corff; a'r bywyd tragwyddol. Amen.

Arglwydd, trugarha wrthym.

Crist, trugarha wrthym.

Arglwydd, trugarha wrthym.

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw; deled dy deyrnas; gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro inni heddiw ein bara beunyddiol. A maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; Eithr gwared ni rhag drwg. Amen.

Arglwydd, dangos dy drugaredd arnom.

A chaniatâ i ni dy iachawdwriaeth.

Gwisg dy weinidogion ag iawnder;

A gwna dy ddewis bobl yn llawen.

Arglwydd, cadw dy bobl;

A bendithia dy etifeddiaeth.

Arglwydd, cadw'r Frenhines;

A rho i'w chynghorwyr ddoethineb.

Arglwydd, dyro dangnefedd yn ein dyddiau;

Ac amddiffyn ni byth yn nerthol.

Duw, glanha ein calonnau;

Ac adnewyddu ysbryd uniawn o'n mewn.

Colect y Dydd

Hollalluog Dduw, yr agorodd dy unig Fab inni ffordd newydd a bywiol i'th bresenoldeb, dyro inni galonnau pur ac ewyllys gadarn i'th addoli mewn ysbryd a gwirionedd; trwy Iesu Grist dy Fab ein Harglwydd, sy'n fyw ac yn teyrnasu gyda thi, yn undod yr Ysbryd Glân, yn un Duw, yn awr ac am byth. Amen.

Yr Ail Colect, am Heddwch

Hollalluog Dduw, awdur tangnefedd a charwr cytundeb, dy adnabod sydd yn fywyd tragwyddol, a'th wasanaeth yn wir frain: amddiffyn ni dy weision ym mhob rhyw berygl ac adfyd, fel y gallwn, gan ymddiried yn llwyr yn dy nodded di, dy wasanaethu'n ddi-ofn; trwy nerth Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Y Trydydd Colect, am Ras

Nefol Dad, a'n cedwaist yn ddihangol hyd ddechrau'r dydd heddiw: amddiffyn ni â'th gadarn all; a chaniatâ na syrthiwn y dydd hwn i unrhyw bechod, na rhedeg i unrhyw berygl, ond bod ein holl weithredoedd wedi eu llywio wrth dy lywodraeth, i wneud yn wastad yr hyn sy'n gyfiawn yn dy olwg di; trwy Iesu Grist ein Harglwydd. Amen.

Myfyrdod

Yna daeth Pedr a gofyn iddo, "Arglwydd, pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo? Ai hyd seithwaith?"

Mathew 18:21

Mae maddeuant yn ganolog i ffydd. Mae maddeuant yn ganolog i fywyd. Heb y gallu a'r parodrydd i faddau camwri a chamweddau eraill, byddai'n bywydau ni i gyd yn wag iawn. Fel y dywedais i'r Sul diwethaf wrth inni ystyried maddeuant, mae gennym ni i gyd y gallu i bechu cyfaill, naill ai'n ddamweiniol a thrwy esgeulustod, neu'n fwriadol. Mae'n digwydd, ac mae'n digwydd yn lled aml, fe wyddom ni hynny. Mae'n rhan o fywyd. Mae'n rhan o'r natur ddynol. Mae'n rhan o'n natur ni. "Heb ei fai heb ei eni"

meddai'r hen ddihareb wrthym a da i ni gael ein hatgoffa o hynny. Iesu a ddywedodd, "Os yr ydym yn dweud ein bod yn ddibechod, yr ydym yn twyllo ein hunain ac nid yw'r gwirionedd ynom". Mae angen maddeuant arnom ni i gyd ar adegau, fel y mae angen i ni faddau i eraill ar adegau hefyd. Maddeuant - ein gallu a'n parodrydd i faddau sy'n sicrhau adferiad perthynas, sy'n golygu nad yw gelyniaeth, chwerwder a dig yn rheoli ein bywydau a'n cadw ni'n gaeth i'r gorffennol.

Ond wrth gwrs, mae'n hawdd iawn inni siarad am faddeuant, a phwysigrwydd maddeuant – ond pan mae rhywun wedi ein pechu ni, a ninnau'n teimlo'r loes i'r byw, nid hawdd yw maddau. Efallai ein bod o ddirif pan ddywedwn y geiriau hynny – ond mae'n cymryd tipyn o amser i faddeuant wneud ei waith ynom. Dechrau ar daith o adferiad perthynas yw maddeuant, nid diwedd y daith ei hun. Ac mae'n bwysig inni gofio bod edifeirwch yn cerdded law yn llaw â maddeuant. Mae edifeirwch yn golygu cymryd cyfrifoldeb am y cam, y niwed a'r loes a achoswyd – hebdo, nid yw maddeuant yn gallu gwneud ei waith ym mywyd yr un sydd wedi pechu.

Un o'r rhesymau pam mae maddeuant mor anodd yw'r tueddiad ynom i gadw cyfrif. Mae gan bob un ohonom, os 'dyn ni'n onest, ein llyfr bach ein hunain sy'n cadw cyfrif, sy'n cadw nodyn o ddyledion a chamweddau eraill yn ein herbyn – a chyndyn iawn yr ydym i ddileu yr un ohonynt.

Ystyriwch gwestiwn Pedr yn y darlleniad o'r efengyl heddiw. Roedd gan Bedr ei lyfr i gadw cyfrif, mae hynny'n amlwg pan ofynnodd i Iesu: "Arglwydd, pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo?" Roedd Pedr, fel un wedi'i drwytho yng nghyfraith yr Hen Destament a'r traddodiadau yn gwybod mai'r traddodiad oddi mewn i'r ffydd Iddewig oedd maddau teirgwaith. "Os pecha unrhyw un yn erbyn ei gyd-ddyn unwaith, maddeuer iddo; maddeuer iddo'r eilwaith; maddeuer iddo'r drydedd waith, ond na maddeuer iddo'r bedwaredd waith", meddai un testun Iddewig a ysgrifennwyd ychydig ar ôl cyfnod y Testament Newydd. Roedd maddau i gyfaill deirgwaith yn ddyletswydd, dyletswydd grefyddol. Roedd Pedr yn adnabod Iesu'n ddigon dda i wybod na fyddai'r ateb traddodiadol yn ddigonol – wedi'r cyfan roedd Iesu yn hoffi gwrthio ffiniau cyfraith a thraddodiadau'r ffydd Iddewig.

Felly dyma Pedr yn rhoi cynnig arni – mae'n dwblu'r tri i chwech, yn ychwanegu un ac yn cynnig yr ateb i'w gwestiwn ei hun, "Pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo?" "Ai hyd seithwaith?". Rhif sy'n cynrychioli perffeithrwydd a chyflawnder yw'r rhif saith. Dwi'n siŵr bod Pedr yn 'itha proud' ohono ei hunan am fod

mor hael ei faddeuant tuag at eraill – nid maddau iddo deirgwaith, ond seithwaith. Roedd seithwaith yn mynd y tu hwnt i ddyletswydd a gofynion y gyfraith. Dwi'n siŵr y byddwn ni hefyd yn barod i ddweud bod hynny'n hael – wedi'r cyfan mae diwedd i bopeth, hyd yn oed diwedd i'n gallu i faddau'r un hen fai, does bosib?

Ond syndod o'r mwyaf oedd i Bedr sylweddoli cymaint yr oedd wedi methu'r nod pan gafodd ei gywiro gan Iesu. Doedd Iesu ddim hyd yn oed wedi cydnabod bod Pedr yn hael â'i barodrwydd i faddau seithwaith. Dim o gwbl, yn hytrach dywedodd Iesu wrtho, "Nid hyd seithwaith a ddywedaf wrthyf, ond hyd saith deg seithwaith". Os ydych yn dda â'ch *mental arithmetic* fe wyddoch chi mai cyfanswm saith deg seithwaith yw 490. Sai'n credu y byddai rhywun, hyd yn oed rhywun â chof eliffant yn gallu cadw cyfrif o'r nifer hynny o bechodau. Yma, yr oedd Iesu yn ceisio dysgu Pedr, a hefyd ein dysgu ninnau, na ddylem gadw cyfrif – na ddylem rifo o gwbl. Y gwir yw, y mwyaf i gyd y cadwn ni gyfrif o bechodau eraill, y lleiaf i gyd yr ydym yn deall natur maddeuant.

Oherwydd nid dyletswydd grefyddol yw maddeuant, nid rhywbeth mecanyddol chwaith – mae maddeuant yn agwedd meddwl ac ysbryd, ac y mae maddeugarwch yn agwedd yr ydym i feithrin tuag at ein cyd-ddyn. Nid "pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo" yw'r cwestiwn y dylem ni fod yn ei ofyn, ond yn hytrach a oes gennym y gallu a'r parodrwydd, a oes gennym y dewrder i faddau i un sydd wedi pechu ac yn ein herbyn, ac sy'n edifar ganddo.

Mae edifeirwch yma yn bwysig, edifeirwch yr un sydd wedi pechu. O edifeirwch, y parodrwydd i gymryd cyfrifoldeb am y cam, y loes a'r niwed a achoswyd a syrthio ar fai y daw'r gallu i dderbyn maddeuant. Lle mae gwir edifeirwch, fe ddylai fod maddeuant rhad. Lle mae maddeuant rhad, nid oes lle i gadw cyfrif.

Ystyriwch ddameg y gwas anfaddeugar. Dyma ddameg a adroddodd Iesu i ddangos y berthynas rhwng maddeuant ac edifeirwch. Yn y ddameg hon fe gawn was sydd mewn dyled enfawr i'w frenin– "deng mil o godau arian". Mae'n swm aruthrol, swm sydd yn awgrymu i ni fod y gwas hwn wedi byw'n wastraffus ac yn afradlon. Felly, pan ofynnodd y brenin iddo dalu'r ddyled yn ôl, doedd ganddo ddim un ffordd ar y ddaear o wneud hynny. Ac felly yr oedd gan y brenin berffaith hawl i'w werthu, ef a'i deulu a'i eiddo er mwyn talu'r ddyled. Ond crefu a wnaeth y gwas ac fe dosturiodd y brenin wrtho – er nad oedd unrhyw ddyletswydd arno nac unrhyw ddisgwyliad i wneud hynny, ac fe faddeuodd y ddyled iddo.

Gweithredu'n raslon a wnaeth y brenin wrth weld mor edifar oedd y gwas am ei ddyledion mawr. Ond y tristwch yw, nid oedd y gwas wedi dangos yr un tosturi a maddeuant i'r un oedd yn ei ddyled yntau. A'i holl ddyledion mawr wedi'i faddau iddo, buasai dyn yn disgwyl y byddai'n dangos yr un trugaredd a maddeuant i eraill. Ond na, er bod y gwas yn crefu arno am ei amynedd, fe ddefnyddiodd y gwas anfaddeugar hwn pob gallu oedd ganddo i sicrhau ei fod yn talu'r ddyled, er mor fechan oedd y ddyled honno. Defnyddiodd drais, defnyddiodd y gyfraith – popeth a oedd yn ei allu; ni ddangosodd yr un gronyn o drugaredd na thosturi. Er i'r gwas hwn dderbyn maddeuant a chael ei ollwng yn rhydd o'i ddyledion mawr – nid oedd ganddo'r gallu i faddau i eraill oedd yn ei ddyled ef.

Does dim syndod felly pan glywodd y brenin hyn, aeth yn ddig ac fe daflodd y gwas anfaddeugar i'r carchar nes iddo dalu'r ddyled yn ôl, a chawn Iesu yn diweddu'r ddameg gyda'r geiriau llym "Felly hefyd y gwna fy nhad nefol i chwithau os na faddeuwch bob un i'w gyfaill o'ch calon.

Ac yma fe welwn ni pam nad oes modd cadw cyfrif; nad oes modd rhoi uchafswm ar y nifer o weithiau y dylem ni faddau i'r rhai sydd wedi pechu yn ein herbyn ac sy'n gofyn am ein maddeuant. Os mae Duw mor barod i faddau i ni, a ninnau yn syrthio i'r un hen fai dro ar ôl tro, faint mwy y dylem ninnau faddau i'n cyd-ddyn. Ni allwn grefu am faddeuant Duw a disgwyl ei dderbyn ar yr un llaw, a gwrthod maddau i'n cyd-ddyn sy'n gofyn am ein maddeuant ar y llaw arall. Mae hynny yn dangos nad ydym wedi deall natur maddeuant ac edifeirwch. Fel y dywed un diwinydd: "Pa faint bynnag y mae rhaid i ni faddau i eraill, rhaid inni wrth lawer mwy o faddeuant oddi wrth Dduw". Nid ein gwaith ni yw cadw cyfrif – nid Duw mohonom ni – ein galwad yw maddau – am ein bod wedi derbyn maddeuant rhad Duw trwy Grist Iesu a'i groes. Y maddeuant sydd yn ein rhyddhau o ddyled y gorffennol er mwyn rhoi'r cyfle inni symud yn obeithiol i'r dyfodol.

Pa sawl gwaith y mae fy nghyfaill i bechu yn fy erbyn a minnau i faddau iddo? Teirgwaith? Seithwaith? – Na, meddai Iesu wrthym, "hyd at saithdeg seithwaith". Amen.

Y Gweddïau

Dduw ddoe, heddiw ac yfory,
rwyf ti'n raslon ac yn drugarog, felly trown atat yn awr
yn ein gweddïau a'n hymbiliau.

Gweddïwn dros bawb sy'n wynebu realiti dyledion na
allant mo'u talu:
y rhai sydd ar ei hôl hi gyda thaliadau morgais;
y rhai sydd â biliau cerdyn credyd y tu hwnt i reolaeth;

y rhai sydd wedi gamblo ac wedi colli llawer;
gwledydd bychain sydd mewn dyled i rhai mwy
pwerus.
Gofynnwn am dy fendith ar yr asiantaethau hynny
sy'n ceisio helpu.
Dduw hael, clyw ein gweddi.

Gweddiwn dros y rhai sydd mewn carchar:
y rhai sy'n talu eu dyled i gymdeithas,
y rhai sy'n edifar am eu gweithredoedd a'r rhai nad
ydynt yn edifar.
Gweddiwn dros gaplaniaid carchar
a thros bawb sy'n gweini ar ddiodefwr trosedd a
thrais.
Dduw graslon, clyw ein gweddi.

Gweddiwn dros y rhai sy'n ei chael yn anodd i faddau i
bobl eraill
sydd wedi peri loes iddynt, neu i rywun sy'n annwyl
iddynt;
y rhai sydd mewn gwewyr ofnadwy.
Dduw graslon, clyw ein gweddi.

Gweddiwn dros deuluoedd:
lle bynnag bo cynnen neu raniadau, dicter neu
chwerwder,
boed maddeuant a chymod.
Dduw graslon, clyw ein gweddi.

Gweddiwn dros ein gilydd a throsom ein hunain,
fel na fyddom yn barnu eraill
yn llymach nag yr wyt yn ein barnu ni,
na bod yn foddog ynghylch pris uchel maddeuant.
Dduw hael, clyw'r weddi

Gras ein Harglwydd Iesu Grist, a chariad Duw a
chymdeithas yr Ysbryd Glân a fo gyda ni oll byth
bythoedd. Amen.

**Tangnefedd y dyfnder mawr i ti,
Tangnefedd y sêr uwchben,
Tangnefedd yr awel fwyn i ti,
Tangnefedd y ddaear hen,
Boed i hedd, boed i hedd lanw dy enaid di,
Gad i hedd, gad i hedd lanw dy fywyd di.**
*Geiriau Cymraeg Anad.
Bendith Geltaidd – Canu Clod 31*

*Mae hawlfraint Y Llyfr Gweddi Gyffredin i'w arfer yn yr Eglwys yng
Nghymru a phob gwasanaeth sydd ynddo yn eiddo Gwasg yr Eglwys yng
Nghymru 1984.*

Hawlfraint Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 1984.

GWEDDIAU'R SUL

Yn ein gweddiâu heddiw, gofynnir inni weddio
dros:

- Talaith Anglicanaidd De America, yr Esgob
Llywyddol ac Esgob yr Ariannin, y
Parchedcaf Gregory Venables
- Plwyf Llanisien, y Parchedig Christopher
Smith

*Testun allan o Gair yr Arglwydd 2011 – yr Eglwys yng Nghymru Hawlfraint
Cyhoeddiadau'r Eglwys yng Nghymru 2011.
Colectau a Gweddiâu Ôl-Gymun o'r llyfr Y Calendr Newydd a'r Colectau.
Hawlfraint Corff Cynrychiolwyr yr Eglwys yng Nghymru 2003
Emynau – Caneuon Ffydd, Emynau'r Llan*

GWYLIAU A DARLLENIADAU

Dydd Llun 14 Medi: Gŵyl y Grog

Numeri 21:4-9; Salm 22; Ioan 3:13-17

Gweddiwn dros: Otukpo (Nigeria), y Gwir Barchedig
David Bello

Plwyf y Rhath, y Parchedig Ganon Stewart Lisk (Ficer),
y Parchedig Ruth Coombs (Curad), Geoffrey Smith
(Darllenydd Lleyg)

Dydd Mawrth 15 Medi:

I Corinthiaid 12:12-14, 27-31; Salm 100; Luc 7:11-17

Gweddiwn dros: Owerri (Nigeria), y Gwir Barchedig
Chukwuma Oparah

Plwyf Martin Sant, y Rhath, y Parchedig Irving Hamer
(Ficer)

Dydd Mercher 16 Medi: Ninian (430), Esgob

I Corinthiaid 12:31-13-13; Salm 33; Luc 7:31-35

Gweddiwn dros: Owo (Nigeria), y Gwir Barchedig
Stephen Fagbemi

Caplaniaid y Lluoedd Arfog yn yr Esgobaeth

Dydd Iau 17 Medi:

I Corinthiaid 15:1-11; Salm 118; Luc 7:36-50

Gweddiwn dros: Rhydychen (Lloegr), y Gwir Barchedig
Steven Croft

Ardal Confensiynol St Anne y Rhath (Urban Crofters),
y Parchedig Will Souter (Ficer)

Dydd Gwener 18 Medi:

I Corinthiaid 15:12-20; Salm 17; Luc 8:1-3

Gweddiwn dros: Oyo (Nigeria), y Gwir Barchedig
Williams Aladekugde

Deoniaeth Llandaf, y Parchedig Michael John (Deon
Bro)

Ysgol Uwchradd Esgob Llandaf, Marc Belli, y
pennaeth, y staff a'r disgyblion

Dydd Sadwrn 19 Medi:

I Corinthiaid 15:35-49; Salm 30; Luc 8:4-15

Gweddiwn dros: Pacong (De Swdan), y Gwir Barchedig
Joseph Atot

Plwyf Caerau a Threlái, y Parchedig Jesse Smith (Ficer),
y Parchedig Christopher Lee (Curad)